

התכו

הלכות עירובין שצבי-שצג

לרשות הרבים כמו שכופין את החצר שלא עירבה במבוי שלא תעבור בו בשבת אם יש לה פתח למבוי אחר לעבור דרך עליו לרשות הרבים כמו שנתבאר שם.

ואין צריך לומר אם עירבו ב' המבואות זה לעצמו וזה לעצמו ובשבת בא אחד לעבור על חבירו שיכול לעכב עליו כיון שכבר גילה דעתו שסילק דריסת רגלו מעל חבירו במה שעירב לעצמו^א.

במה דברים אמורים בעיר שמבואותיה צריכים תיקון ותקוני מבואות אלו בצורת פתח לצד רשות הרבים ולחי או קורה ביניהם כדון מבוי עקים שנתבאר בס' ש"ד^ב אבל עיר המוקפת חומה כענין שאין מבואותיה צריכים תיקון מפני שנעשית כולה כחצר אחת של רבים כמו שנתבאר אינן יכולים לחלוק מבואותיה לערב אלו לעצמן ואלו לעצמן אלא בצורת פתח או בפסין כמי שרצה לחלוק חצר אחת לשתיים אבל לחי וקורה אינן מועילות^ג אפילו אם לא יעברו זה על זה בשבת שאינן אוסרים בדריסת רגלם מ"מ אוסרים זה את זה במה שכל אחד פרוץ במילואו למקום האסור לו שהרי אסור למלמל מבתי מבוי זה למבוי אחר שלא עירב עמו ולתקן פרצת חצר צריך צורת פתח או פסין כמו שנתבאר בס' ש"ע^ד משא"כ עיר שמבואותיה צריכות תיקון אוי כל מבוי המתוקן בפתחו בלחי או קורה יש תורת פתח עליו ולא שם פרצה לפיכך מועיל בו סילוק דריסת הרגל כמו שמועיל בחצר הפתוחה^ה כמו שנתבאר):

ח עיר של רבים שנתמטטה ועמדה על חמשים דיוורין מערבין כולה ואין צריך שיעיר^ו:

ט המוכה בשיתוף לכל בני העיר^ז אם מערב עירוב אחד לכולם^ח אינו צריך להודיע להם שזכות הוא להם.

ידין מי ששכח ולא נשתתף עם בני העיר^ט או מי שהלך לשבות בעיר אחרת^י או נכרי שדר עמהם בעיר^{יא} דין הכל כדנים בחצר ובמבוי^{יב}:

שצג דין עירוב [ב]ו"ט שחל בערב שבת ודין בין השמשות לעירוב ובו ג' סעיפים:

א אין מערבין עירובי חצרות ושיתופי מבואות ב"ו"ט שחל להיות בערב שבת^א מפני שנראה כמתקן דבר^ב.

ואם הלך ב' ימים מוכיב כיום ה' וביום ו' ושכח ולא עירב מערב יום טוב יערב כיום טוב

צח הרב רבינו יהונתן שם. ע"י מ"א סי' ססד שם. וראה

חי' צ"צ ר"ג.

צז סעף ה.

צז מ"א סוסי' זח.

צח סעף לה.

צט לב' מבואות, רלעיל סי' שמו ס"ט.

ק רב הונא רוב יתירה פ', א. לפירוש הרא"ש פ"ה סי"א, והלכתא לקולא. מור וש"ע סי'.

קא רמב"ם פ"ה הל'ג תחתיתין סוף פ"ז פא, ב. ש"ע סי'ה. וברלעיל סי' שמו ס"ב ומפ"י.

קב משא"כ בשמערב להצאן (מ"ג שם).

קג ראה לעיל סי' שם סי"א. סי' שצא סי"א.

קד ראה לעיל סי' שצא סי"א.

קה ראה לעיל סי' שצא סי"ב.

קו רמב"ם שם. ש"ע שם.

סימן שצג

א ברייתא ביצה טז, ב כ"ק. מור וש"ע סי' ס"א.
ב רש"י שם ד"ה עירובי חצרות. מ"א סי' תקכח ס"ק א.
דקא כחוס' עירובין ל"ח ר"ה ורבי אליעזר שהוא משום הכנה (גם בעירובי חצרות). עיין מג"א סוף סי' השו' ובסי' ח"ו ס"ב (שבעירובי תחומין בפת צריך לקרוא עליו שם פת, והיו חבנה. משא"כ בעירובי חצרות אין היו עירוב אפילו בלא אמירה, כרלעיל סוסי' שמו) ודו"ק. וראה גם לעיל שלט' סי' ז. ואם יש לכלול בעירוב גם את הפלגול ב"ט"ט ראה לקמן סי' תקח ס"ד.

הלכות עירובין שצנ

תתכו

על תנאי. שיאמר כיום טוב א' אם היום חול יהא זה עירוב ואם היום קדש אין בדבריו כלום ולמחר יאמר אם היום קדש הרי עירבתי אתמול ואם היום חול יהא זה עירוב ועצה טובה שעירב למחר כפת שעירב בה אתמול שאם יעירב כפת אחרת יאסר לאכול שתיקן קודם שהשכה ליל שבת.¹

כמה דברים אמורים בב' ימים טובים של גלויות אבל בב' ימים טובים של ראש השנה אינו יכול לערוב על תנאי מפני שהם כיום אחד ארדן כמו שנתבאר בס' ת"ר:²

ב אחד עירובי הצירות ואחד שיתופי מכוואות מערבים אותם בין השמשות³ מטעם שנתבאר בס' רס"א⁴.

ואפילו אם כבר קיבל עליו תוספת שבת⁵ ויש אוסרין⁶ אם קבל עליו תוספת שבת (והעיקר כסברא הראשונה בקבלת תוספת שבת בלבד אבל אם התפלל תפלת ערבית של שבת דרי קבל עליו שבת עצמה⁷ כיון שהתפלל תפלת ליל שבת ונאסר בכל השבתות כמו בשבת עצמה לבד ממה שנעשה ע"י אחר כמו שנתבאר בס' רס"א⁸ ורס"ג⁹ ואפילו אם הוא לא התפלל אם רוב הציבור התפללו המיעוט נמשכים אחריהם בעל כרחן¹⁰ ולא משגמרו התפלה אלא אפילו משהתחילו אותה דהיינו עניית ברכו כמו שנתבאר שם¹¹):

ג העירוב אינו צריך להיות קיים אלא בין השמשות ויכול לאוכלו כשוראי השכה¹² (שכיון שנקבעה דירתו במקום עירוב כבין השמשות שהוא תחלת כניסת השבת¹³ שוב אינה נפקעת משם כל השבת אע"פ שנטול משם עירובי¹⁴).

ויש לבצוע עליו בשבת¹⁵ שחרית¹⁶ (או כסעודת הלילה אם סועד משחשכה ודאי¹⁷) והואיל ונעשית בו מצוה אחת יש לעשות בו ג"כ מצוה אחרת¹⁸.

טז סי' רסא סי"ג

ז פסקי עירובין למהר"ם מורמנבורג סי' סט. מודקי עירובין רמז תצ. תהות אשרי עירובין פ"ג סוס"י ז. רמ"א סי' שצד סי"ב.

יח רש"י שבת ל"ד, א ר"ה בין השמשות קונה עירוב. יט עיין ב"י סי' שצד. וצ"ע מוסתם הפתח (לעיל סי' שער סי"א) למה לי שבת שמוחזקת כו'. וכן לפרש"י במתנייתין דתנגנני (לה, א ר"ה משחשבת, שכתב דמעט שכיון שהותרה לו) צ"ע מתשה זו לזמן דלא ס"ל הכי (עירובין ז, א). והכא אף רבי יוסי מודה דריק. וראה לבוש סי' שצד סי"ב שכתב כן באג המעט שכיון שהותרה לו.

כ שבת ל"ז, סע"ב.

כא מהנה"ס (מירנא, נסן דיע עירוב תבשילין). רמ"א שם. ולקמן סי' תקכו סכ"ה (בעירובי תבשילין) ויש גודגין על' לבצוע עליו ע"ד פקודה שלישית. וראה לק"ש הפ"ז ע' 184.

כב פסקי עירובין ותהות אשרי שם. תהות מיימניות פ"ה אות ד. מהנה"ס (קלויז'ן סי' קב). מהר"ל הל' עירובי הצירות (אות ה).

כג גרמא שם. מ"ז ס"ק א. וראה גם לעיל סי' כא ס"א. סי' רצו סי' י. לקמן סי' תמה סי"ב. סי' תעג מ"ה. סי' תקכו סכ"ה.

ג רבא שם י, א גבי עירובי תבשילין ולמדו משם הדין שם. והב"ס הל' י"ח פ"ו הפ"י, ודאי שם פ"ב ס"ב לעירובי תבשילין. מור וש"ע שם. ולענין עירובי תבשילין ראה לקמן סי' תקכו סכ"א.

ד ר"ף ורא"ש שם. מור וש"ע שם. ה' מ"א ס"ק א (שהוא מטעם הראמור כאן). מ"ז סוס"י ת"ו (שהוא עצה מובהקת). וזכר לקמן סעיף ג.

ו ר"ף ג. תב"ס שם ה"ג. רא"ש שם. מור וש"ע שם. ז סעיף ג. וראה גם לקמן סי' תקכו סכ"ב.

ח שבת ל"ד, א. לפירוש רש"י שם ר"ה בעירובי תחומין. תמו' שם ר"ה לא קשיא. מור וש"ע סי"ב. ט סעיף ב.

י ר' יואל במדרכי שבת רמז רצ (שהתיר אף אחרי עניית ברכו). מור בשם רבינו שנירזה (במרכי שם קרם חורד). דיעה דא' בש"ע שם.

יא רבינו שנירזה שם (אחר חורד). דיעה ה' בש"ע שם. יב מהתנות הסוד תשו"ע שכאן בקבלת תוספת שבת הביאו דיעה דא' לחורד, ובס' רסא בעניית ברכו סתמו לאמור. אצ"ח זוטא סי' רסא פ"ה ע"י ב"ש שם בק"א ס"ק ג. וכן חלק בתול מרבה שם. וראה שבת כדלכא פ"ה א ביאומים אות א.

יג מע"פ ג. יד מע"פ ה.

טז כדלעיל סי' רמג סי"ז.

התכה

הלכות עירובין שצג-שצד

ואפילו נאכל עירובי בכין השמשות קנה עירוב (ובדיעבד¹⁰) כי בין השמשות הוא ספק לילה ושמן נכנס כבר תחלת השבת וספק דברי סופרים להקל¹¹.

ואפילו עירב לשנים לאחר עירב מבעוד יום ונאכל עירובי בין השמשות ולאחר עירב בין השמשות ונשאר עירובי קיים עד שחשכה שניהם קנו עירוב¹² שלארתו שנאכל עירובי בין השמשות או חושבין שבין השמשות הוא לילה ולארתו שעירב לו בין השמשות או חושבין שבין השמשות הוא יום שאין מערבין משתחשך¹³ ואע"פ שעירב לשניהם בבין השמשות אחר עירב הן ב' קולות הסותרות זו את זו¹⁴ אין בכך כלום כיון שהם לשני בני אדם אבל אם עירב לאחר בין השמשות ונאכל העירוב בין השמשות לא קנה עירוב ואין מקילין כל כך לומר שברגע שעירב היה עדיין יום וכשנאכל היה כבר לילה וכבר קנה עירוב¹⁵:

שצד ספק עירוב מה דינו ובו ג' סעיפים:

א ספק עירוב כגון ספק אם היה קיים בין השמשות אם לאו מותר שספק דברי סופרים להקל¹⁶ והוא שהניחו שם ואירע בו ספק אבל ספק אם הונח שם אם לאו אמורי¹⁷:

ב צורך שיהא העירוב בין השמשות במקום שראוי ליטלו ולאכולו לפיכך אם נפל עליו גלי ואינו יכול ליטלו עד שיהפור כמרא וקרדום¹⁸ אינו עירוב מפני שהפירה זו היא מלאכה גמורה של תורה¹⁹ ואסורה אפילו בבין השמשות אבל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות לצורך מצוה כמו שנתבאר בס"א והעירוב ג"כ הוא צורך מצוה כדי שלא יטלמלו באיסורי²⁰ כמו שנתבאר בס"י שם²¹:

ג נתנו במגדל ונעל בפניו ואבד המפתח²² קודם שהשכה אם אי אפשר להוציא משם העירוב אלא אי"כ יעשה מלאכה²³ גמורה²⁴ הרי זה כמי שאבד ואינו עירוב שהרי אי אפשר לאכול.

ואם נמצא המפתח בשבת אם היה במקום שיכול להביאו בלא מלאכה של תורה הרי זה עירוב²⁵ ואע"פ שלא היה המפתח בידו בין השמשות כיון שצמצו הוא שימצאנו אנו החשבים אותו כשמצאו כאלו היה בידו²⁶ למפרע:

כד כיון חלושין רמיא שם. עיין מ"א סוף ס"י דס (שלתחלה לא יבוא לערב בין השמשות). וסי' (תד) נ"ח ס"ק י"א (ראה מ"מ רצונים). וסי' ריש ס"י וסא ס"ק ב.

כה שבת לה' א.

כו רבה שבת דלד, א. מור ושילע ס"ג.

כז רש"י שם ר"ה עננים. מור ושילע שם.

כח כקשיית הדיישה ס"ק ב.

כט הרב רבינו יונה. הובא כדא"ש שבת פ"ב ס"י כב. שו"ע שם. פ"ז ס"ק ה.

סימן שצד

א משנה עירובין לה, א כרכי יסו רובו שמעון מור ושילע ס"א.

ב מור ושילע שם. עיי' מ"א ס"ק א.

ג חושנה שם. מור ושילע שם.

ד גזרתי שם. מור ושילע שם.
ה רש"י במשנה שם ד"ה נפל. ובדלעיל ס"י של ס"א, כיון שהיא בכלים שדרך לחפור בהם. וראה גם לעיל ס"י שעב ס"ד.

ו סעיף ב. וז"ל לעיל ס"י שעב ס"ה. וראה לעיל ס"י שמב שהוא נמשך צורך שבת. וראה לעיל ס"י שמב ס"ג. שמשל מקום לא התירו בה פחות פחות מר' אבות, זה עוקר זה מניח ולאכזר דה.

ז ת"ח פ"א ה"כ"ב. ב"י במקו הסניף מ"א ס"ק ב. ט"ז ס"ק ב.

ח סעיף יח. וראה גם לעיל שם.

ט חושנה עירובין דלד, ב. מור ושילע ס"ג.

י רמב"ם פ"א ה"כ"ב. שו"ע שם.

יא מ"מ שם. שו"ע שם.

יב ברייתא שם לה, א. מור ומ"א סוף ס"ק ב.

יג חוסי' שם ד"ה בעיר. מור ומ"א שם.